ՎԴ/9402/05/23

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

3 հունվարի 2024 թվական քաղաք Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին փոխարինող Համլետ Ասատրյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի վարչական պալատի նախագահ Հովսեփ Բեդնյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական պալատի նախագահ Գոռ Հակոբյանս, նիստում ուսումնասիրելով թիվ ՎԴ/9402/05/23 գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի 2023 թվականի դեկտեմբերի 19-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի Ն Ք

<u>Գործի դատավարական նախապատմությունը</u>.

1. Պավել Պետրոսյանը 2023 թվականի նոյեմբերի 15-ին հայցադիմում է ներկայացրել (փոստին է հանձնել) ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ Երևան քաղաքի Կենտրոն թիվ 1 նոտարական տարածքի նոտար Նունե Սարգսյանի՝ ժառանգության վերաձևակերպում կատարելու պահանջի առնչությամբ նոտար Նունե Սարգսյանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, ՀՀ անունից որպես պետական (վարչական) մարմին ժառանգության ձևակերպման վարչարարության (վարչական վարույթի) արդյունքում կայացված վարչական ակտերը, այն է՝ արտաքին ներգործություն ունեցող թիվ 4505 ժառանգական գործով ըստ օրենքի

վկայագիրը և թիվ 429 ժառանգական գործով ըստ կտակի ժառանգության վկայագիրն անվավեր ճանաչելու, որպես ածանցյալ պահանջ՝ այդ վկայագրերի հիման վրա Կադաստրի կողմից կատարված իրավունքի պետական գրանցումները վերացնելու և նոտար Նունե Սարգսյանին բարենպաստ վարչական ակտեր, այսինքն՝ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանող ըստ օրենքի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ թիվ 4505 ժառանգության գործով Սայամ Պետրոսյանի ժառանգական զանգվածի մասով՝ դրանում ներառելով միայն Սայամ Պետրոսյանին պատկանող գույքը և այդ բաժանումը հիմք ընդունելով՝ ըստ կտակի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ Զիրավարդ Աբրահամյանի թիվ 429 ժառանգական գործով, կայացնելուն պարտավորեցնելու պահանջների մասին:

2. ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2023 թվականի նոյեմբերի 24-ի որոշմամբ գործը վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

3. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի՝ 2023 թվականի դեկտեմբերի 19-ի որոշմամբ գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

4. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2023 թվականի դեկտեմբերի 25-ին:

<u>Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.</u>

5. Հղում կատարելով ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 10-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերին, 220-րդ հոդվածին, 221-րդ հոդվածի 4-րդ մասին, «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 24-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին, 2-րդ և 3-րդ մասերին, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 1184-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 1185-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 1186-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 1190-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ 2011 թվականի հուլիսի 27-ի

թիվ ԵԱՔԴ/0433/02/11, 2016 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ՎԴ/0823/05/14 և 2015 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ ՎԴ/4901/05/11 գործերով արտահայտած իրավական դիրքորոշումներին՝ ՀՀ վարչական դատարանը 2023 թվականի նոյեմբերի 24-ի որոշմամբ գործը վերահասցեագրել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ. *«(…) ՀՀ վարչական դատարանը գտնում է, որ սույն դեպքում հայցվորի կողմից ներկայացված հայցի հիմքը՝ հայցվորի հոր՝ Սայամ Պետրոսյանի մահից հետո ժառանգության զանգվածի վերաբերյալ վեճն է, այսինքն՝ հայցի հիմքը սույն դեպքում անմիջականորեն ժառանգման իրավահարաբերություններից բխող, ժառանգության զանգվածի վերաբերյալ ծագած վեճն է, հետևաբար այն վերաբերում է ոչ թե հանրային իրավահարաբերություններին, այլ ժառանգական իրավահարաբերություններին և ընդդատյա չէ ՀՀ վարչական դատարանին»*[1]:

6. Հղում կատարելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 2-րդ մասին, 20-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասին, 220-րդ հոդվածի 1-ին մասին, ՀՀ սահմանադրական դատարանի՝ 2009 թվականի փետրվարի 3-ի թիվ ՍԴՈ-787 որոշմանը, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ 2011 թվականի հուլիսի 27-ի թիվ ԵԱՔԴ/0433/02/11, 2016 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ԵՄԴ/1029/02/14, 2022 թվականի մայիսի 13-ի թիվ ԵԴ/38635/02/19 և 2015 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ ՎԴ/4901/05/11 գործերով արտահայտած իրավական դիրքորոշումներին՝ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2023 թվականի դեկտեմբերի 19-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. *«(…) Հայցադիմումի ուսումնասիրության արդյունքում Դատարանը պարզել է, որ Հայցվորը ոչ թե վիճարկում է ժառանգության վկայագրերում ներառված ժառանգական զանգվածը, հախուրվել են վերջինիս ոչ թե որպես ժառանգ ճանաչվելու կամ բաժինը որպես*

[1] Տե՛ս դատական գործը, թերթեր 45-50:

ժառանգ պատկանելու իրավունքը, այլ արդեն իսկ առկա իրավունքը նոտարի կողմից ձևակերպելը մերժվել է, այսինքն՝ Հայցվորը վիճարկում է նոտարական գործողությունները, որոնց արդյունքում տրվել են ժառանգության վկայագրեր:

Հայցվորը վիճարկում է իր վերաձևակերպման դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ նոտարի անգործությունը, որը տվյալ պարագայում որպես հանրային իրավահարաբերության կողմ հանդիսացող անձի գործողությունների կատարման վիճարկում է և ենթակա չէ քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով:

Այն, որ վեճ ժառանգական գանգվածի պատկանելիության վերաբերյալ առկա չէ, հաստատվում է նաև հենց հայցադիմումով Հայցվորի կողմից ժառանգներին որպես պատասխանողներ չներգրավվելու փաստով, այսինքն՝ ժառանգների մեջ վեճ ժառանգական գանգվածի մասով առկա չէ, որը կլիներ իր բնույթով քաղաքացիաիրավական և ենթակա քննության ՀՀ քաղաքացիական դատավարության կարգով:

Նշված համակարգային վերլուծությունների արդյունքում հաստատված փաստերի առկայության պայմաններում Դատարանը եզրահանգում է, որ սույն հայցադիմումով ներկայացված հիմնական պահանջը վերապահված է քննության ՀՀ վարչական դատարանին»[2]:

<u>Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը</u>.

7. Սույն գործով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. *հիմնավո՞ր է արդյոք Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/9402/05/23 գործն ըստ հայցի՝ Պավել Պետրոսյանի ընդդեմ Երևան քաղաքի Կենտրոն թիվ 1 նոտարական տարածքի նոտար Նունե Սարգսյանի՝ ժառանգության վերաձևակերպում կատարելու պահանջի առնչությամբ նոտար Նունե Սարգսյանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, ՀՀ անունից որպես պետական (վարչական) մարմին ժառանգության ձևակերպման վարչարարության (վարչական վարույթի) արդյունքում կայացված վարչական ակտերը, այն է՝ արտաքին*

[2] Տե՛ս դատական գործը, թերթեր 60-66:

ներգործություն ունեցող թիվ 4505 ժառանգական գործով ըստ օրենքի վկայագիրը և թիվ 429 ժառանգական գործով ըստ կրակի ժառանգության վկայագիրն անվավեր ճանաչելու, որպես ածանցյալ պահանջ՝ այդ վկայագրերի հիման վրա Կադաստրի կողմից կատարված իրավունքի պետական գրանցումները վերացնելու և նորար Նունե Սարգսյանին բարենպաստ վարչական ակտեր, այսինքն՝ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանող ըստ օրենքի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ թիվ 4505 ժառանգության գործով Սայամ Պետրոսյանի ժառանգական զանգվածի մասով՝ դրանում ներառելով միայն Սայամ Պետրոսյանին պատկանող գույքը և այդ բաժանումը հիմք ընդունելով՝ ըստ կրակի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ Ջիրավարդ Աբրահամյանի թիվ 429 ժառանգական գործով, կայացնելուն պարտավորեցնելու պահանջների մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին:

8. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *«Մասնագիտացված դատարաններն են՝*

1) վարչական դատարանը.

(…)»:

Նույն օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը քննում է դատական կարգով քննության ենթակա բոլոր գործերը, բացառությամբ մասնագիտացված դատարանների ենթակայությանը վերապահված գործերի»:*

Նույն օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Վարչական դատարանին են ենթակա Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատավարության օրենսգրքով նախատեսված գործերը»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Քաղաքացիական գործերը ենթակա են քննության առաջին ատյանի դատարանում, բացառությամբ «Մասնակության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված դեպքերի և հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա գործերի»:*

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *«Քաղաքացիական են համարվում իրավունքի մասին վեճի հետ կապված բոլոր գործերը, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարանի (...) կամ Սահմանադրական դատարանի իրավասությանը վերապահված գործերի»:*

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«(...) 2. Դատարանը յոթնօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարչական դատարանից վերահասցեագրված հայցադիմումը վարույթ ընդունելու կամ գործը Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ գործի ենթակայությանը:*

(...)

5. Սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի նախագահը և Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական և վարչական պալատների նախագահները, (...) գործը Վճռաբեկ դատարանում սրանալու պահից հնգօրյա ժամկետում որոշում են գործի ենթակայությունը:

6. *Սույն հոդվածի 2-րդ և 3-րդ մասերով նախատեսված որոշումն ընդունելու համար Վճռաբեկ դատարանի նախագահը հրավիրում է նիստ՝ իր, ինչպես նաև Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական և համապատասխանաբար վարչական կամ հակակոռուպցիոն պալատների նախագահների մասնակցությամբ: Նիստն իրավազոր է, եթե դրան մասնակցում են նիստին մասնակցելու իրավունք ունեցող բոլոր անձինք: Որոշումն ընդունվում է նիստին ներկա անձանց ձայների մեծամասնությամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում:*

7. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դատարանը համարվում է իրավասու դատարան»:

ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 126-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *«Առաջին ատյանի դատարանը մերժում է հայցադիմումի ընդունումը, եթե գործը ենթակա չէ քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով»:*

ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Վարչական դատարանին ընդդատյա են հանրային իրավահարաբերություններից ծագող բոլոր գործերը, (...)»:*

Նույն օրենսգրքի 220-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի համաձայն՝ *«Վարչական դատարանին ընդդատյա են՝ նոտարական գործողության կամ նոտարական գործողության կատարումը մերժելու իրավաչափությունը վիճարկելու վերաբերյալ գործերը »:*

«Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Նոտարն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի (...), նույն օրենքի, այլ օրենքների և իրավական ակտերի ու Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի (...) հիման վրա»:*

«Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ մասերի համաձայն՝ *«Նոտարն արդարադատության իրականացմանը նպաստող հանրային ծառայություններ իրականացնող անձ է, որը Հայաստանի Հանրապետության անունից, Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությանը և օրենքներին համապատասխան, իրականացնում է նույն օրենքով նախատեսված նոտարական գործողություններ և ծառայություններ: Նոտարի կարգավիճակի առանձնահատկությունները սահմանվում են միայն նույն օրենքով:*

Նոտարը նոտարական գործողություններ իրականացնում է փաստաթղթեր վավերացնելու կամ վավերացված փաստաթղթեր պրպամադրելու կամ օրենքով նախատեսված այլ գործողություններ կատարելու միջոցով: (...) »:

«Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Անձը, որի շահերը շոշափում է նոտարի գործողությունը կամ անձը, որին մերժվել է նոտարական գործողություն կատարելը, կարող է կատարված նոտարական գործողությունը կամ նոտարական գործողության կատարումը մերժելը բողոքարկել դատարան»:*

«Նոտարիատի մասին» ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ *«Նոտարն իրականացնում է հետևյալ նոտարական գործողությունները. (...) տալիս է ժառանգության իրավունքի վկայագրեր»:*

Ժառանգության իրավունքի վկայագիրը դատական կարգով վիճարկելու առանձնահատկություններին անդրադարձ է կատարվել ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ *Սերժիկ Պողոսյանն ընդդեմ ՀՀ Կենտրոն նոտարական տարածքի նոտար Էմմա*

Շաբոյանի, երրորդ անձ Սերյոժիկ Պողոսյան՝ վարչական գործով 2015 թվականի նոյեմբերի 27-ի որոշմամբ: Վճռաբեկ դատարանը եզրահանգել է. *«(…) ժառանգության իրավունքի վկայագիր պրամադրելիս նոտարն իրականացնում է հանրային գործառույթ, քանի որ ժառանգության իրավունքի վկայագրի պրամադրումը մերժելիս նոտարի և քաղաքացու միջև առկա են ոչ թե կոորդինացիոն (համադասություն) բնույթի, այլ սուբորդինացիոն (ենթակայություն) բնույթի իրավահարաբերություններ: Սույն իրավահարաբերություններում քաղաքացին և նոտարը հանդես չեն գալիս որպես մասնավոր իրավահարաբերությունների հավասար սուբյեկտներ: Նման իրավահարաբերություններում նոտարն օժտված չէ կամքի ազատությամբ, այլ հանդես է գալիս որպես հանրային իրավահարաբերությունների սուբյեկտ, որտեղ իրավահարաբերության մասնակիցներից մեկը, միակողմանի հիմնվելով իրավական կարգավորումների վրա, իրավահարաբերության մյուս կողմի համար պարտադիր որոշում է կայացնում:*

(…) Ժառանգության իրավունքի վկայագիրն անվավեր ճանաչելու պահանջը չի կարող դիտարկվել նաև որպես նոտարական գործողությունը վիճարկելու պահանջ, եթե ժառանգության իրավունքի վկայագիրն անվավեր ճանաչելու պահանջի հիմքում դրված չէ նոտարական գործողությունների վիճարկումը:

(…) նոտարը ժառանգության իրավունքի վկայագիր պրամադրելիս իրականացնում է հանրային գործառույթ, սակայն միաժամանակ օժտված չէ պետական մարմնի կարգավիճակով, այսինքն՝ նոտարը ՀՀ իրավական համակարգում ոչ ինստիտուցիոնալ, ոչ գործառույթային առումով վարչական մարմին չէ, և երկրորդ՝ ժառանգության իրավունքի վկայագիրը պրվում է մասնավոր իրավունքի, մասնավորապես՝ ժառանգական իրավունքի կոնկրետ հարցի կարգավորման կապակցությամբ՝ ի պարբերություն վարչական ակտի, որն ընդունվում է հանրային իրավունքի բնագավառում»[3]:

---

[3] Տե՛ս ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ *Սերժիկ Պողոսյանն ընդդեմ ՀՀ Կենտրոն նոտարական պարածքի նոտար Էմմա Շաբոյանի, երրորդ անձ Սերյոժիկ Պողոսյան՝* վարչական գործով 2015 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ ՎԴ/4901/05/11 որոշումը:

9. Հանրային և մասնավոր իրավահարաբերությունների տարանջատման հարցին ՀՀ Վճռաբեկ դատարանը մանրամասն անդրադարձ է կատարել *«Վեստ» ՍՊԸ-ն ընդդեմ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության մրցավոր սեփականության գործակալության* վարչական գործով կայացված որոշման շրջանակներում՝ արձանագրելով հետևյալը. *«(…) [Հ]անրային իրավահարաբերությունը մասնավոր հարաբերությունից տարանջատվում է թե՛ սուբյեկտային կազմով, թե՛ բովանդակությամբ և թե՛ օբյեկտով: Այդ տարրերն առանձին-առանձին անհրաժեշտ են, իսկ իրենց համակցության մեջ բավարար են, որպեսզի փաստվի իրավահարաբերության հանրային լինելու հանգամանքը: Իրավահարաբերությունը հանրային հատկանիշով բնութագրելու համար նախևառաջ անհրաժեշտ է, որ հարաբերության կողմ հանդես գա հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված սուբյեկտը (վարչական մարմիններ, դրանց պաշտոնատար անձիք, այդ թվում՝ պետական և համայնքային ծառայողներ): Մինչդեռ հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված սուբյեկտի՝ իրավահարաբերության կողմ լինելը դեռևս չի նշանակում, որ իրավահարաբերությունը հանրային բնույթի է, քանի որ հանրային բնույթը՝ որպես իրավահարաբերության բնութագրիչ, ծավալային առումով ներառում է իրավահարաբերության թե՛ սուբյեկտային կազմը, թե՛ օբյեկտը, թե՛ բովանդակությունը և ի հայտ է գալիս միայն վերոնշյալ երեք տարրերի համակցությամբ: (…) [Հ]անրային է այն իրավահարաբերությունը, որում կողմերից մեկի դերում անպայմանորեն հանդես է գալիս հանրային իշխանական լիազորություններով օժտված սուբյեկտը, որն այդ հարաբերության ընթացքում հանրային շահի իրացման կապակցությամբ իրացնում է օրենքով սահմանված իր հանրային իշխանական լիազորությունները (…)»*[4]:

10. Սույն որոշման 8-9-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների վերլուծությունից և մեջբերված իրավական դիրքորոշումներից հետևում է, որ օրենսդիրն առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին է վերապահել այն բոլոր գործերը, որոնց քննությունը վերապահված չէ

[4] Տե՛ս ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի՝ *«Վեստ» ՍՊԸ-ն ընդդեմ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության մրցավոր սեփականության գործակալության* վարչական գործով 2016 թվականի ապրիլի 22-ի թիվ ՎԴ/0830/05/14 որոշումը:

մասնագիտացված դատարաններին, այդ թվում՝ վարչական դատարանին: Միևնույն ժամանակ, օրենսդիրը սահմանել է վարչական դատարանի ընդդատության շրջանակը, որում ներառված են հանրային իրավահարաբերություններից բխող վեճերի վերաբերյալ գործերը: Փաստորեն, որևէ դատական գործի՝ վարչական կամ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանում քննության ենթակա լինելու հարցը որոշվում է՝ հիմք ընդունելով այն իրավահարաբերության բնույթը (մասնավոր կամ հանրային), որից բխող վեճը հանձնվում է դատարանի քննությանը:

Ընդ որում, իրավահարաբերությունը որպես հանրային որակելու համար անհրաժեշտ է, առաջին հերթին, բացահայտել իրավահարաբերության տարրերը՝ օբյեկտը, սուբյեկտը և բովանդակությունը:

Հանրային իրավահարաբերությունների շարքում օրենսդիրը, ի թիվս այլ գործերի, դիտարկել է նաև նոտարի գործողությունների իրավաչափությունը վիճարկելու վերաբերյալ վեճերը, որոնց՝ հանրային իրավահարաբերություններից բխելու փաստը պարզելիս, դատարանը նախ պետք է բացահայտի, թե արդյոք քննության ենթակա վեճի հիմքում հայցվորի կողմից դրվել է նոտարական գործողությունների վիճարկումը, թե այն ծագել է ժառանգական իրավունքի կոնկրետ հարցի կարգավորման կապակցությամբ:

11. Սույն գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- Պավել Պետրոսյանը 2023 թվականի նոյեմբերի 15-ին հայցադիմում է ներկայացրել (փոստին է հանձնել) ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ Երևան քաղաքի Կենտրոն թիվ 1 նոտարական տարածքի նոտար Նունե Սարգսյանի՝ ժառանգության վերաձևակերպում կատարելու պահանջի առնչությամբ նոտար Նունե Սարգսյանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, ՀՀ անունից որպես պետական (վարչական) մարմին ժառանգության ձևակերպման վարչարարության (վարչական վարույթի) արդյունքում կայացված վարչական ակտերը, այն է՝ արտաքին ներգործություն ունեցող թիվ 4505 ժառանգական գործով ըստ օրենքի վկայագիրը և թիվ 429 ժառանգական գործով ըստ կտակի ժառանգության վկայագիրն անվավեր ճանաչելու, որպես ածանցյալ պահանջ՝ այդ վկայագրերի

հիման վրա Կադաստրի կողմից կատարված իրավունքի պետական գրանցումները վերացնելու և նոտար Նունե Սարգսյանին բարենպաստ վարչական ակտեր, այսինքն՝ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանող ըստ օրենքի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ թիվ 4505 ժառանգության գործով Սայամ Պետրոսյանի ժառանգական զանգվածի մասով՝ դրանում ներառելով միայն Սայամ Պետրոսյանին պատկանող գույքը և այդ բաժանումը հիմք ընդունելով՝ ըստ կտակի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ Ջիրավարդ Աբրահամյանի թիվ 429 ժառանգական գործով, կայացնելուն պարտավորեցնելու պահանջների մասին[5],

- վերոնշյալ գործը ՀՀ վարչական դատարանի՝ 2023 թվականի նոյեմբերի 24-ի որոշմամբ վերահասցեագրվել է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին այն պատճառաբանությամբ, որ հայցվորի կողմից ներկայացված հայցի հիմքը՝ հայցվորի հոր՝ Սայամ Պետրոսյանի մահից հետո ժառանգության զանգվածի վերաբերյալ վեճն է, այսինքն՝ հայցի հիմքը սույն դեպքում անմիջականորեն ժառանգման իրավահարաբերություններից բխող, ժառանգության զանգվածի վերաբերյալ ծագած վեճն է, հետևաբար այն վերաբերում է ոչ թե հանրային իրավահարաբերություններին, այլ ժառանգական իրավահարաբերություններին և ընդդատյա չէ ՀՀ վարչական դատարանին[6],

- Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանը 2023 թվականի դեկտեմբերի 19-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով, որ հայցվորը ոչ թե վիճարկում է ժառանգության վկայագրերում ներառված ժառանգական զանգվածը, խախտվել են վերջինիս ոչ թե որպես ժառանգ ճանաչվելու կամ բաժինը որպես ժառանգ պատկանելու իրավունքը, այլ արդեն իսկ առկա իրավունքը նոտարի կողմից ձևակերպելը մերժվել է, այսինքն՝ Հայցվորը վիճարկում է նոտարական գործողությունները, որոնց արդյունքում տրվել են ժառանգության վկայագրեր:

---

[5] Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:
[6] Տե՛ս սույն որոշման 5-րդ կետը:

Հայցվորը վիճարկում է իր վերաձևակերպման դիմումին ընթացք չտալու վերաբերյալ նոտարի անգործությունը, որը տվյալ պարագայում որպես հանրային իրավահարաբերության կողմ հանդիսացող անձի գործողությունների կատարման վիճարկում է և ենթակա չէ քննության քաղաքացիական դատավարության կարգով[7]:

12. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 8-10-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ հարկ է նկատել, որ Պավել Պետրոսյանի հայցի առարկան՝ ժառանգության վերաձևակերպում կատարելու պահանջի առնչությամբ նոտար Նունե Սարգսյանի անգործության վիճարկումն է, ինչպես նաև Սայամ Պետրոսյանին պատկանող գույքի հաշվառմամբ ժառանգության իրավունքի վկայագրերի տրամադրումը, այսինքն՝ նոտարի անգործության վիճարկումը, և համապատասխան գործողությունը կատարելուն վերջինիս պարտավորեցնելու պահանջը, իսկ հայցի հիմքը՝ ժառանգատուին պատկանող գույքի սխալ հաշվարկման հիմքով հայցվորի ժառանգության ընդունման ծավալը նոտարի կողմից չստուգելը և ժառանգության զանգվածը չհստակեցնելն է: Այսինքն՝ սույն գործով պահանջի հիմքը ոչ թե անմիջականորեն ժառանգման իրավահարաբերություններից բխող, ժառանգությունն ընդունելու կապակցությամբ ժառանգների միջև ծագած վեճն է, այլ՝ նոտարի գործողությունների վիճարկումը, հետևաբար սույն գործով իրավական վեճը բխում է ոչ թե մասնավոր, այլ հանրային իրավահարաբերություններից:

13. Վերոգրյալից հետևում է, որ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՎԴ/9402/05/23 գործն ըստ հայցի՝ Պավել Պետրոսյանի ընդդեմ Երևան քաղաքի Կենտրոն թիվ 1 նոտարական տարածքի նոտար Նունե Սարգսյանի՝ ժառանգության վերաձևակերպում կատարելու պահանջի առնչությամբ նոտար Նունե Սարգսյանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, ՀՀ անունից որպես պետական (վարչական) մարմին ժառանգության ձևակերպման վարչարարության (վարչական վարույթի) արդյունքում կայացված վարչական ակտերը, այն է՝ արտաքին

[7] Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

ներգործություն ունեցող թիվ 4505 ժառանգական գործով ըստ օրենքի վկայագիրը և թիվ 429 ժառանգական գործով ըստ կտակի ժառանգության վկայագիրն անվավեր ճանաչելու, որպես ածանցյալ պահանջ՝ այդ վկայագրերի հիման վրա Կադաստրի կողմից կատարված իրավունքի պետական գրանցումները վերացնելու և նոտար Նունե Սարգսյանին բարենպաստ վարչական ակտեր, այսինքն՝ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանող ըստ օրենքի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ թիվ 4505 ժառանգության գործով Սայամ Պետրոսյանի ժառանգական զանգվածի մասով՝ դրանում ներառելով միայն Սայամ Պետրոսյանին պատկանող գույքը և այդ բաժանումը հիմք ընդունելով՝ ըստ կտակի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ Զիրավարդ Աբրահամյանի թիվ 429 ժառանգական գործով, կայացնելուն պարտավորեցնելու պահանջների մասին, ենթակա չէ Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քաղաքացիական դատարանին, հիմնավոր է:

Ուստի, Պավել Պետրոսյանի հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՎԴ/9402/05/23 գործը ենթակա է ՀՀ վարչական դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

թիվ ՎԴ/9402/05/23 գործն ըստ հայցի՝ Պավել Պետրոսյանի ընդդեմ Երևան քաղաքի Կենտրոն թիվ 1 նոտարական տարածքի նոտար Նունե Սարգսյանի՝ ժառանգության վերաձևակերպում կատարելու պահանջի առնչությամբ նոտար Նունե Սարգսյանի անգործությունը ոչ իրավաչափ ճանաչելու, ՀՀ անունից որպես պետական (վարչական) մարմին ժառանգության ձևակերպման վարչարարության (վարչական վարույթի) արդյունքում կայացված վարչական ակտերը, այն է՝ արտաքին ներգործություն ունեցող թիվ 4505 ժառանգական գործով ըստ օրենքի վկայագիրը և թիվ 429 ժառանգական գործով ըստ կտակի ժառանգության վկայագիրն անվավեր ճանաչելու, որպես ածանցյալ պահանջ՝ այդ վկայագրերի հիման վրա Կադաստրի կողմից կատարված իրավունքի պետական գրանցումները վերացնելու և նոտար Նունե Սարգսյանին բարենպաստ վարչական ակտեր,

այսինքն՝ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանող ըստ օրենքի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ թիվ 4505 ժառանգության գործով Սայամ Պետրոսյանի ժառանգական զանգվածի մասով՝ դրանում ներառելով միայն Սայամ Պետրոսյանին պատկանող գույքը և այդ բաժանումը հիմք ընդունելով՝ ըստ կտակի ժառանգության իրավունքի վկայագիր՝ Զիրավարդ Աբրահամյանի թիվ 429 ժառանգական գործով, կայացնելուն պարտավորեցնելու պահանջների մասին, ենթակա է ՀՀ վարչական դատարանին:

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՓՈԽԱՐԻՆՈՂ՝ ՀԱՄԼԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ	**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀՈՎՍԵՓ ԲԵԴԵՎՅԱՆ**	**ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԳՈՌ ՀԱԿՈԲՅԱՆ**